

สื่อสำหรับครู บทประพันธ์ เรื่อง กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง รัสสุรค์ความคิด วิจิตรวรรณคดี
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ผจงจิต พินิจคุณค่า (๒)
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๒๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง พระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร ไชยเชษฐาสุริยวงศ์

เที่ยวเล่นเป็นเกษมสุข	แสนสิ่งสนุกปลุกใจหวัง
เร่ร้ายผายผาดผั่ง	หัวร่อขึ้นขึ้นชมไพร
สุขเกษมเปรมหน้าเหลือบ	ลืมหลับ
แสนสนุกปลุกใจหวัง	วังหรี
เดินร้ายผายผ่นยัง	ชายป่า
หัวร่อขึ้นขึ้นขึ้น	ส่องนิ้วชวนแล
เลียงผาอยู่ภูเขา	หนาวพรายเพราะเขาแปล้ปลาย
รูปร่างอย่างแพะหมาย	ขนเหม็นสาบหยาบเหมือนกัน
เลียงผาอยู่ฟ้างพื้น	ภูเขา
หนาวพุดูเพราะเขา	ไปล้ทำย
รูปร่างอย่างแพะเอา	มาเปรียบ
ขนเหม็นสาบหยาบร้าย	กลิ่นกล้าเหมือนกัน
กระจงกระจิตเตี้ย	วังเรี่ยเรี่ยน่าเอ็นดู
เหมือนกวางอย่างตาหุ	มีเขี้ยวน้อยสร้อยนมสอง
กระจงกระจิตหน้า	เอ็นดู
เดินร่อยเรียงามตรู	กระจ้อย
เหมือนกวางอย่างตาหุ	ตีนก๊ิบ
มีเคี้ยวขาวน้อยซ้อย	แนบข้างเคียงสอง
ฝูงลิงใหญ่่น้อยกระจ้อย	ชะนีอยู่อยู่ร้องหา
ฝูงค่างหว่างพฤษภา	ค่างโจนไล่ไขว่ปลายาง
ฝูงลิงยวบยาบตัน	พวาทนา
ฝูงชะนีมีกูหา	เปล้าข้าง
ฝูงค่างหว่างพฤษภา	มาสู่
ครอกแครกไล่ไขว่คว้าง	โลดเลี้ยวโจนปลิว
งูเขี้ยววัดตุ๊กแก	ตุ๊กแกแกค่างแข็งขยัน
กัตุงูยิ่งพัน	อ้าปากง่วงล้าดับกิน
งูเขี้ยวแลเหลื่อมพัน	พิษพลัน
ตุ๊กแกค่างแข็งขยัน	คาบไว้
กัตุงูเร้งพัน	ขนดเคียด

ปากอ้างจึงได้

 ยุงทองย่องเยื้องย่าง
ปากหงอนอ่อนสำอว
 ยุงทองย่องย่างเยื้อง
รายรายฟ้ายเฟื่องหาง
ปากหงอนอ่อนสำอว
รำเล่นเต้นงามหว่า

 ไก่ฟ้าอ้าสดแสง
ปีกหางต่างสีแถม
 ไก่ฟ้าหน้าก่ำกล้า
หัวแดงเดือยแถม
ปีกหางต่างสีแถม
ตัวต่างอย่างคนเกล้ง

 ดูหนูสู้รุ่ง
หนูงู้สู้ดูอยู่
 ดูงูขู่ผุดผู้
หนูสู้รุ่ง
งูสู้หนูหนูสู้
หนูงู้รุ่ง

 นกแก้วแจ้วเสียงใส
นกตัวผัวเมียคลา
 นกแก้วแจ้วรื้อร้อง
ไกลคู่หมู่สาธิกา
นกตัวผัวเมียมา
สัควาผ่าแขกเต้า

 กระจายสยายซ้องนาง
ห่อห้อยย้อยลงมา
 กระจายสยายคลี่ซ้อง
สไบบางนางสีดา
ยื่นเลื้อยเพื่อยลงมา
แต่ค่าไม้ใหญ่น้อย

 หัวลิงหมากกลางลิง
ลิงไต่กระไดลิง
 หัวลิงหมากเรียกไม้
ลางลิงหูลิงลิง

ลากล้งดับกิน

 รำรางช่างช่างฟ้ายหาง
ช่างรำเล่นเต้นตามกัน
 รำฉวาง
เฉิดหน้า
 ลายเลิศ
ปีกป้องเป็นเพลง

 หัวสูกแดงแดงเดือยแถม
สีแต้มต่างอย่างวาดเขียน
 ปากแหลม
เนืองแข้ง
 ลายลวด
แต่งแต้มขีดเขียน

 งูสึดสู้หนูสู้
รูปร่างหนูหมู่
 พรุพรุ
สึดสู้
งูอยู่
รูปร่างหมู่

 คลอไคลคู่หมู่สาธิกา
ผ่าแขกเต้าเหล่าโนรี
 เร่หา
 แวดเคเล่า
 สมสู่
 พวกพ้องโนรี

 ผ้าสไบบางนางสีดา
แต่ค่าไม้ใหญ่สูงงาม
 นางพงา
 ห่อห้อย
 โบยโบก
 แกว่งเยื้องไปมา

 ต้นลางลิงแลหูลิง
ลิงโลดคว่ำประสาสิง
 ลางลิง
 หลอกขู้

ลิงไต่กระไดลิง
ลิงโลดฉวยชมผู้

ธารไหลใสสะอาด
ห้วยน้ำกินโคลคลา
ธารไหลใสสะอาดน้ำ
มีจนาชานิโนนา
จอกสร่ายกินโคลคลา
ตามคู่มากล้ายคล้าย

ลิงห่ม
ฉีกคว่ำประสาสิง

มีจนาชานิโนนา
ตามกันมาให้เห็นตัว
รินมา
ห้วยน้ำ
เขยหมู่
ผูกให้เห็นตัว

พระนิพนธ์ในเจ้าฟ้าธรรมธิเบศร ไชยเชษฐสุริยวงศ์
คัดจากหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย วรรณคดีวิจักษ์
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ หน้า ๘๓-๘๖